

Dagvattenstrategi

Metadata om dokument

Dokumentnamn Dagvattenstrategi		Dokumenttyp Strategi	Omfattar Kommunen
Dokumentägare Sektorchef samhälls- byggnad	Dokumentansvarig Verksamhetschef plan- och markkontoret	Publicering Författningssamling, Insidan, kommunens webbplats	
Författningsstöd Lägg in text			
Beslutad 2020-02-11	Bör revideras senast 2024-12-31	Beslutinsats Kommunfullmäktige	Diarienummer 2017/2862
Revidering 1 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 2 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		
Revidering 3 Lägg in datum och paragraf	Klicka eller tryck här för att ange text.		

Innehåll

1 Inledning	4
Borlängeperspektivet	4
2 Mål och ställningstaganden	5
Robust dagvattenhantering.....	6
Grundvatten av god kvalitet.....	7
Levande sjöar och vattendrag	8
God bebyggd miljö.....	9
3 Ansvarsförhållanden	10
Plan- och markkontoret.....	10
Bygg- och kartkontoret.....	10
Miljökontoret.....	10
VA-huvudman.....	10
Gatu- och parkförvaltning	11
Väghållare.....	11
Fastighetsägare.....	11
4 Fortsatt arbete	12
Rutiner och arbetssätt	12
Utredningar	12
Dagvattengrupp.....	12

1 Inledning

Dagvattenfrågor har de senaste åren uppmärksammats i allt större grad. En viktig orsak är att flera städer drabbats av mycket kostsamma översvämningar vid skyfall. Skyfallsrisken förväntas dessutom öka i och med den pågående klimatförändringen. I kombination med förändrad lagstiftning, ett ökat byggande och bättre kunskap finns därför ett behov av en ny strategi för hur dagvattnet i Borlänge ska hanteras.

Dagvattenstrategin har tagits fram i samverkan mellan plan- och markkontoret, miljökontoret, bygg- och kartkontoret, Borlänge Energis avdelning för vatten och avlopp samt Borlänge Energis avdelning för stadsmiljö. Uppdraget kommer från kommunstyrelsen, med grund i kommunens miljöplan.

Borlängeperspektivet

Borlänge är en medelstor svensk kommun med centralort intill Dalälven. Ur ett dagvattenperspektiv är förutsättningarna relativt gynnsamma. Bebyggelsen är till största del gles och det är nära till recipienter, det vill säga vattendrag eller sjöar dit dagvattnet kan ledas. Recipienterna är dessutom relativt okänsliga för de vatten- och föroreningsmängder som dagvattnet från bebyggelsen tillför.

Men det finns också utmaningar. Den klimatförändring som pågår har gjort det allt mer tydligt att skyfallsrisker behöver tas på stort allvar. För att undvika skador vid skyfall krävs både en genomtänkt planering inför nybyggnationer och åtgärder för befintlig bebyggelse. Dessutom pågår förtätning av de redan tätaste delarna av staden.

Borlänge är till stora delar byggd på Badelundaåsen, ur vilken både Borlänge och Falun tar sitt dricksvatten. En förorening av dricksvattentäkten via dagvatten vore katastrofal. På vissa platser behöver det därför ställas extra höga krav på dagvattenhanteringen.

Delar av Badelundaåsen är täckt av den täta jordarten silt, vilket är bra ur ett vattenskyddsperspektiv. Samtidigt hindrar de täta jordlagren lokalt omhändertagande genom infiltration.

En annan utmaning är att kommunens organisation behöver ställas om. Från att befolkningstillväxten, och därmed byggandet, legat i princip stilla 1975–2005 så växer nu kommunen med nästan en procent per år. Detta ställer nya krav på organisationen.

2 Mål och ställningstaganden

Dagvattenstrategin innehåller fyra mål som ur ett Borlängeperspektiv är särskilt viktiga:

- Robust dagvattenhantering
- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- God bebyggd miljö

Den övergripande målsättningen är att allt dagvatten ska hanteras på ett hållbart sätt. Vad som ska betraktas som bästa lösning skiljer sig åt beroende på förutsättningarna på platsen, recipientens känslighet, dagvattnets föroreningsgrad, de ytor som finns till förfogande, möjligheterna att anpassa bebyggelsen etc. I varje enskilt fall görs därför en avvägning. Till stöd i avvägningen och för att de enskilda beslut som fattas ska leda mot de formulerade målen har ett antal ställningstaganden formulerats för respektive mål.

Robust dagvattenhantering

Risken för att nederbörd och extrema vattenflöden orsakar skada på byggnader, anläggningar och människor ska minimeras

Planläggning för att undvika skador vid skyfall

- Vattenflöden från omkringliggande mark ska kunna passera ny bebyggelse.
- Höjdsättning av mark och byggnader ska ta hänsyn till skyfallsrisker (100-årsregn).
- Ny bebyggelse ska inte öka risken för skyfallsskador nedströms.
- Vid risk för skyfallsskador nedströms avsätts platser för kontrollerad översvämning (t.ex. multifunktionella ytor som parker, idrottsplatser och vattendrag; platser som kan ta emot kraftiga regn och samtidigt ge ett mervärde till stadsmiljön alla dagar det inte regnar).

Planläggning för ett kostnadseffektivt dagvattensystem

- Det allmänna dagvattensystemet ska avleda dagvatten från hårdgjorda ytor, inte tillrinnande vatten från omkringliggande naturmark.
- Nödvändiga ytor för fördröjning avsätts vid planläggning.
- Vid planläggning ska möjligheterna att minimera andelen hårdgjorda ytor utredas och värderas.

Dagvattensystemets utformning och dimensionering

- Uppsamling och avledning av dagvatten ska om möjligt ske via öppna system med infiltrationsmöjlighet.
- Dagvattenanläggningar ska vid ny- och ombyggnation dimensioneras enligt praxis och för ett framtida klimat (f.n. Svensk Vatten P110 med påslag av relevant klimatfaktor).

Om möjligt via öppna system

Grundvatten av god kvalitet

Dricksvattentäkterna i Badelundaåsen ska skyddas från förorening

Dricksvattentäkter ska skyddas

- Dagvatten från ytor som kan anses vara kraftigt förorenade (t.ex. större vägar, större parkeringar och områden med miljöfarlig verksamhet) ska inte tillåtas infiltrera till grundvattnet i så stor mängd att det riskerar påverka dricksvattentäkter negativt.
- För markanvändning som medför risk för större utsläpp via dagvatten inom vattenskyddsområde eller andra föroreningskänsliga områden ska behovet av särskilda skyddsåtgärder utredas.

Skydd vid olyckor

- För transportled för farligt gods ska det säkras att det vid olyckor finns möjlighet att hindra dagvattenflöden som kan nå dricksvattentäkter.

*Dricksvattenresursen
ska skyddas*

Levande sjöar och vattendrag

Dagvatten med särskilt högt föroreningsinnehåll ska renas innan det når sjöar och vattendrag

Rening av dagvatten

- Dagvatten från ytor som kan anses vara kraftigt förorenade (t.ex. större vägar, större parkeringar och områden med miljöfarlig verksamhet) ska omhändertas på ett sådant sätt att föroreningsinnehållet begränsas. Lämplig åtgärd anpassas efter plats och recipient.
- Tillförsel av näringsrikt dagvatten till Lusbäcken bör om möjligt undvikas.

Bevara värdefulla vattenmiljöer

- Vid ny exploatering bör vattendrag och dess närområden med potential att bidra med ekosystemtjänster för utjämning och rening bevaras och nyttjas i dagvattenhanteringen.

Fortsatt god vattenkvalitet

God bebyggd miljö

Dagvatten ska där det är möjligt hanteras med öppna och väl gestaltade lösningar som utformas på ett miljöanpassat sätt och berikar den bebyggda miljön

Dagvatten som resurs

- I planeringen ska dagvattenhanteringsens möjligheter att bidra till att skapa mervärden (grönska, estetik) och nyttjas som en positiv resurs i stadsbyggandet utredas och värderas.
- Dagvatten ska i första hand avledas i öppna system, samt där det är möjligt och motiverat integreras i parker och rekreationsområden.

Bevara värdefulla vattenmiljöer

- Vid ny exploatering bör vattendrag och dess närområden med potential att bidra med ekosystemtjänster för utjämning och rening bevaras och nyttjas i dagvattenhanteringen.

Bidra till att skapa mervärden

3 Ansvarsförhållanden

Det formella ansvaret för olika dagvattenfrågor delas mellan olika aktörer. För att dagvattenfrågor ska få en bra lösning krävs ett helhetsgrepp genom både förvaltningsövergripande samarbete, men också en tydlig ansvarsfördelning. Vattnet följer dock naturlagar, inte ansvarsgränser.

Plan- och markkontoret

Plan- och markkontoret ansvarar för att dagvattenfrågan utreds och beaktas i detalj- och översiktsplaner. Hänsyn behöver tas till naturliga flöden, skyfallsrisker, höjdsättning samt miljö (grundvatten, ytvatten och bebyggd miljö). För att dagvattenfrågan ska få en bra helhetslösning involveras övriga aktörer tidigt i planprocessen. I samråd med VA-huvudmannen avsätts nödvändiga ytor för fördröjning, rening och öppna system.

Dagvattenfrågan ska även beaktas vid försäljning och avstyckning av mark. Finns detaljplan ska planens intentioner följas. Saknas detaljplan, eller om detaljplanen inte utrett dagvatten i tillräcklig grad, kan nya utredningar behövas. I samråd med VA-huvudmannen undersöks förutsättningarna för anslutning till det kommunala dagvattennätet.

Bygg- och kartkontoret

Bygg- och kartkontoret ansvarar för att dagvatten beaktas i bygglovsärenden och förhandsbesked. Markanvändningen ska vara lämplig även ur ett dagvattenperspektiv. Där det finns detaljplan ska planens bestämmelser och intentioner följas upp.

Miljökontoret

Miljökontoret ansvarar för tillsyn av dagvattenanläggningar och miljöfarlig verksamhet. Miljökontoret kan ställa krav utifrån miljöbalken.

VA-huvudman

VA-huvudmannen ansvarar för att avleda dagvatten från fastigheter i områden där dagvattenhanteringen behöver lösas i ett större sammanhang (verksamhetsområden). I ansvaret ingår att se till att det dagvatten som släpps ut inte orsakar skada på egendom eller miljö.

Borlänge kommun har lämnat över ansvaret som VA-huvudman till Borlänge Energi.

Gatu- och parkförvaltning

Planering och drift av gator, parker och annan allmän plats utförs av Borlänge Energi utifrån beställning från plan- och markkontoret. Höjdsättning av gator och parker, samt avledning av dagvatten därifrån behöver samordnas med den övergripande dagvattenplaneringen.

Borlänge Energi ansvarar för hantering av dagvatten inom allmän plats. I uppdraget ingår även planering och skötsel av parker kring allmänna dagvattenanläggningar, samt planering och skötsel av kommunala dammar som inte ingår i dagvattenanläggningen (t.ex. Vattenparken).

Väghållare

Väghållaren (statlig, kommun eller enskild) ansvarar för avledning och eventuell rening av dagvatten som uppkommer inom vägområdet. I områden där dagvattenavledningen behöver lösas i ett större sammanhang (verksamhetsområden) erbjuds väghållaren en anslutning till det allmänna dagvattennätet.

Borlänge kommun har överlämnat ansvaret för planering, drift och underhåll av vägar till Borlänge Energi.

Fastighetsägare

Fastighetsägare har ansvar för att hantera det dagvatten som uppstår inom den egna fastigheten. Vid ny- och ombyggnation ska marken planeras och byggas för en väl fungerande dagvattenhantering. I områden där dagvattenavledningen måste lösas i ett större sammanhang (verksamhetsområden) erbjuds fastighetsägare en anslutning till det allmänna dagvattennätet.

*Förvaltningsövergripande
samarbete*

4 Fortsatt arbete

Strategin lägger grunden för kommunens dagvattenarbete, men flera pusselbitar återstår. Rutiner behöver utvecklas för att ställningstagandena enkelt ska kunna följas och kunskapsluckor behöver täppas till. En del av detta beskrivs nedan. I det fortsatta arbetet kommer nya insikter om våra arbetssätt att uppstå, och ytterligare kunskapsluckor kommer identifieras. En viktig del i strategin är därför att bilda en dagvattengrupp som kan ta vid och driva det strategiska arbetet framåt.

Rutiner och arbetssätt

Ett grundläggande behov är att utveckla rutiner så att efterlevnaden av ställningstagandena blir en naturlig del i kommunens arbete. Framför allt behöver dagvattenfrågan få en smidig hantering i detaljplane- och bygglovsprocessen. I detaljplaneprocessen, men ibland också i andra sammanhang, behöver ofta någon typ av dagvattenutredning genomföras. Vad en sådan utredning ska innehålla behöver preciseras. Det är dock viktigt att rutiner även tas fram för det arbete som sker efter att en detaljplan antagits, till exempel rutiner för drift.

I det fortsatta arbetet med rutiner behöver förväntningar och ansvar på respektive aktör förtydligas.

Utredningar

I samband med att dagvattenstrategin togs fram identifierades flera utredningsbehov:

- Riskerna för befintlig bebyggelse vid skyfall är dåligt kända och behöver analyseras. Om riskerna är stora behöver en åtgärdsplan tas fram.
- I tätorten finns områden som typiskt ger upphov till föroreningar. Behov av ytterligare reningsåtgärder behöver utredas och prioriteras.
- En långsiktig åtgärdsplan för dagvattensystemet saknas och behöver tas fram.
- Lämpliga ytor för dagvattenåtgärder behöver inventeras.

Dagvattengrupp

En dagvattengrupp behövs för att driva det strategiska dagvattenarbetet framåt. Därigenom involveras alla berörda parter för att gemensamt ta fram rutiner.

Dagvattengruppen kan även vara ett forum för att diskutera komplexa dagvattenfrågor.

Dagvattengruppen bör bemannas med representanter från plan- och markkontoret, miljökontoret, bygg- och kartkontoret, Borlänge Energis avdelning för vatten och avlopp samt Borlänge Energis avdelning för stadsmiljö.

